

[Hans Hedtoft.]

og jeg, læste disse Ord som en Styrkelse af Reservationen med Hensyn til Bedømmelsen af Sindelagsskiftets varige Karakter, som der jo tales om i Notens foregaaende Stykke. Se, naar dette er Sandheden — og det er Sandheden — om netop disse Ords Tilblivelseshistorie, saa var det — mildt sagt, meget mildt sagt — mindre velbetænkt af Statsministeren i den Form, hvori det skete, at tale om, hvad der er afgørende og hvad der er bindende for Regeringen.

Afgørende og bindende for Regeringen i dens Arbejde troede jeg hidtil var baade Ordlyd og *Aand* i den Note, der saa tydeligt bærer Kompromisets Præg. For en politisk loyal Statsminister er dette en Selvfølge, men det gælder altsaa ikke den nuværende Statsminister. Hans Svar til mig her i Tinget og hans senere udentings Udtalelser bekræfter det til Overflod.

Naturligvis har en Statsminister, der er Leder af en Mindretalsregering, Ret, ja, Pligt til at gøre sin personlige eller sit Partis principielle Opfattelse gældende, selvfølgelig. Det ligger ogsaa i hans og i Regeringens Haand at afgøre, om de vil slutte et Forlig med andre Partier i denne Sal, eller de vil drage parlamentariske Konsekvenser af en eventuel Uoverensstemmelse. Ved denne Regerings Tiltræden og ved den første Finanslovdebat gik vi netop fra Socialdemokratiets Side, i Modsætning til det ærede Medlem Hr. Christmas Møller f. Eks., blankt ind for dette Standpunkt, hvad ærede Medlemmer vil erindre fra Diskussionen om dette Problem. Det ærede Medlem Hr. Christmas Møller havde visse Betæneligheder, han mente, at en Statsminister ikke i alle Situationer suverænt skulde have disse Ting i sin Haand, hvorimod jeg gik ind for den Opfattelse, at Lederen af en Mindretalsregering maatte have det i sin Haand at bestemme, om en eventuel Uoverensstemmelse skulde have den Konsekvens, at Statsministeren indstillede Valg til Kongen. Der er altsaa ingen Tvivl om vor Stilling med Hensyn til dette.

Men — og her er et „men“, et meget stærkt „men“ — en Leder af en Mindretalsregering, der tilskynder til og af fri Vilje accepterer et Forlig om en Note til en udenlandsk Regering i et afgørende og skæbningstungt nationalt Anliggende, handler ikke loyalt, naar han derefter for det første forbeholder sig at fortolke Overenskomsten og dernæst paa Møder direkte underminerer Forligets principielle Grundlag. Og det var det, den nuværende højtærede Statsminister gjorde, da han den 19. November holdt sin

Tale i Sønderborg, den Tale, der symbolsk nok blev holdt omtrent i samme Time, hvor Udenrigsministeren sad i London og over for den engelske Regering skulde fortolke og forklare, hvad Noten betød. Og det er det afgørende. Der er ingen, der vil bestride, at Lederen af en Mindretalsregering har Ret og Pligt til at fremsætte sin personlige, sin principielle eller sin partimæssige Opfattelse, selvfølgelig ikke; men det er noget helt andet, naar der paa Statsministerens og hans Partis Tilskyndelse og Initiativ er sluttet et frivilligt Forlig, og Statsministeren og Partiet Venstres Repræsentanter i alle Enkeltheder kender, hvad de to Partier, der er Tale om i denne Forbindelse, Det radikale Venstre og Socialdemokratiet, mener paa afgørende Punkter med Hensyn til Forstaaelsen af denne Note, at Statsministeren saa gaar stik mod den, rejser Landet rundt og lægger Miner under selve det Princip, der er det bærende i hele Forliget.

Vi beklager og vi misbilliger Statsministerens Adfærd.

Naar vi fra socialdemokratisk Side trods store Betæneligheder medvirkede til et Forlig om Svarnoten til England, var det, fordi vi tillagde det afgørende Vægt at bevare Enighed, i det mindste udadtil, i dette først og fremmest for det danske Mindretal i Syd-slesvig, men ogsaa for Danmark, ja, jeg vover at sige for hele Norden saa vidtrækkende Problem.

Vi fandt det ud fra ethvert Synspunkt ulykkeligt, om Landet blev kastet ud i en bitter Strid, en Strid — det vil jeg sige —, der vil rejse Modsætninger og Lidenskaber i dette Land, som de færreste vist rigtig har gjort sig klart. Det er ogsaa Forklaringen paa, at vi hidtil har været tilbageholdende, meget tilbageholdende over for en udfordrende, ja, direkte vildledende sydslesvigsk Agitation, som den er ført fra visse Sider. Af disse Grunde var vi tilbageholdende, af disse Grunde ønskede vi om muligt at bevare Enigheden udadtil. Statsministeren og de aabenbart pengestærke ejerdanske Kredse har villet det anderledes, og Statsministeren har paa Trods af dette Tings klare Flertalsbeslutninger demonstrativt fortsat at opmuntre med sine Udentingstaler.

Dette er Grunden til, at der nu baade udadtil og indadtil hersker fuldstændig Uklarhed om Noten og dens Forstaaelse. Der gives Fortolkninger, som hverken vi eller jeg tror andre Parthavere i Forliget kan acceptere. Dette ved Statsministeren fra vore Forhandlinger, men jeg tvinges nu til igen at understrege vort Synspunkt herfra.

Socialdemokratiet støtter det danske